

Naroči... 40 din. ... eta 20 din., mesečno 7 din.
Izven Jugoslavije: Celo leto 160 din. Inse-
reti ali oznanila se zaračunajo po dogovoru;
pri večkratnem inseriranju primeren popust.
Upravništvo sprejema naročnino, inserate
in reklamacije.

Naša Straža

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

23 številka.

MARIBOR, dne 26. februarja 1926.

Letnik II.

Politične spletke.

Dr. Ninčič v Rimu.

Zunanji minister dr. Ninčič je z italijanskim poslanikom generalom Bordero nenadoma odpotoval v Rim. Posebno značilno je to, da je dr. Ninčič odpotoval, ne da bi preje o tem obvestil parlamentarne klube. Skrivanje vseh važnih zunanje-političnih dogodkov pred poklicanimi zastopniki ljudstva, je prišlo tako v navedo, da se zunanja politika vodi popolnoma izven parlamenta in brez njegovega sodelovanja. Dejstvo, da spremlja dr. Ninčiča italijanski poslanik general Bordero, ne more dajati ravno največjih nad, da bomo iz teh novih pogajanj izšli dobro.

Kakor vse kaže, se pripravlja vojaška pogodba, kakor smo zadnjič pisali. V Ljubljani je italijanski poslanik izjavil poročevalcem:

»Spremljam vašega zunanjega ministra dr. Ninčiča v Rim v službeni lastnosti italijanskega poslanika v Beogradu. Motivi sestanka so vam znani iz komunikeja, ki je bil izdan včeraj zvečer. Gre za razgovor o splošni situaciji, ki je nastala v srednji Evropi po locarnski pogodbi. Logično je, da se bodo tudi s tem sestankom utrdile prijateljske vezi, ki vežejo obe državi.«

Volilne kombinacije.

V političnih krogih še vedno debatirajo o volitvah. Razne politične stranke so prepričane, da pride do volitev v najbližjem času. Volitve naj bi izvedli radikali z Radičem. V tem primeru bi v vrstah ministrov došlo

do nekaterih izprememb. Iz vlade bi izpadla minister notranjih del Boža Maksimovič in minister za socialno politiko Milan Simonovič. Okolica ministrskega predsednika Pašiča se drži v tem vprašanju rezervirano in pravi, da ni izključeno, da bi moglo priti do volitev, ali to samo v izredno težkih razmerah.

V opozicijskih krogih pa se v to kombinacijo ne veruje, temveč se povdarja, da je razširjenje vlade najbolj aktualno.

Aca Stanojevič in Ljuba Jovanovič.

Aca Stanojevič je še vedno v Beogradu. Te dni je imel daljšo konferenco z Ljubo Jovanovičem. Misli se, da je šlo za to, da se Ljuba Jovanovič v svojih zahtevah nekoliko omeji vsaj dotlej, dokler se gotova vprašanja v vladi ne rešijo in dokler se ne sprejme proračun. Sam Pašič si namerava v najkrajšem času najti namestnika iz radikalnih vrst.

O nesoglasju v demokratski stranki

se zopet mnogo piše. Baje so v stranki tri struje. Voja Veljkovič je za najostrejšo opozicijo. Mož velja za nekakega republikanca.

Dr. Marinkovič je za politiko sporazuma potom široke vladne koalicije. Timotijević in dr. Kumanudi bi se pa baje najrajši zopet združila z samostojnimi demokraci. Davidovič se še ni odločil za eno od teh smeri in skuša odpraviti nesoglasja.

Nekdaj in sedaj.

Pri proslavah zaslužnih mož iz srbske preteklosti so radikali najglasnejši, brezobzirno reklamirajo slavlence in slavo za sebe, ko je jasno, da so spomini na nekdanje srbske ljudske voditelje najhujša obtožba današnje radikalne stranke.

Dne 23. t. m. se je slavila 100 letnica rojstva voditelja vojvodinskih Srbov, Svetozarja Miletiča. Kar je bil za Hrvate Ante Starčević, za Madžare pa Lajoš Košut, to je bil za Srbe v Vojvodini pisatelj in politik Svetozar Miletič: predstavnik borbenega nacionalizma.

Ko se je za svoje rojake boril proti Bachovemu sistemu je z odobravanjem gledal na borbe Pešte z Dunajem. Dunaj je moral začeti popuščati, l. 1860. je prineslo županijske samouprave, ko si je pa Pešta priborila svoje, je pa proti Hrvatom in Srbom začela nastopati kakor poprej Dunaj. Celo Miletičovo življenje je bilo boj, tudi po ječah je trpel za svoje ideale.

Cilj mu je bil, kakor sam pravi, — »da narod ne nosi tujega jarma, da postane na svoji zemlji svoj gospodar, da ima svojo državo, da drugi narodi ne stojijo nad njim in ne razpolagajo z njim«, zahteval je pa načelno in dosledno za vsako, tudi svobodno nacionalno državo največjo ustavno svobodo in demokracijo.

Hrvate je smatral za brate, za bratski narod in ne za nekeke odtujene Srbe, katere je treba prevesti ali »prisajediti« pravemu srbstvu, kakor pravijo in hočejo današnji radikali.

Nekateri radikali sicer od časa do časa dajo kako skromno priznanje tih narodov in jugoslovanstva potom mirnega razvoja, nikdar se pa v tem pogledu ne udeležujejo. Državi so dali ustavo proti ogromni večini Slovencev in Hrvatov, polastili so se vseh važnih državnih mest in poslov, ko se pa posamezni ministri razgovorijo na agitaciji, pa zvemo, da tega še ni dovolj. Baš te dni se je udeleževal v velesrbski agitaciji minister Simonovič. Povdarjal je, da je v skupščini že sedaj okrog 200 srbskih poslancev, naj bi jih bilo še več, da bodo vsa državna vprašanja sami reševali. Kakor drugi, tako sta tudi sinova Slavko in Krsto Miletič kot radikalna ministra tuja in skrajno nasprotna duhu in idealu velikega očeta.

Lani začetkom maja je bila 50 obletnica prerane smrti prvega srbskega ljudskega politika in začetnika narodne radikalne stranke Svetozarja Markoviča. Današnji radikali pravijo: to je naš človek! — Nanj se sklicujejo pri svoji agitaciji za politiko, ki predstavlja in izvaja vse to, kar je pokojni najodločnejše pobijal.

Radikali so silno vneti pri proslavljanju velikih srbskih mož, ki so varno shranjeni v zemlji. Če bi pa slavljenci danes vstali iz svojih grobov, bi jih od radikalov takoj zadela obznana in končali bi še slabše kot prvič — najbrž v strašni beograjski policijski bastili — glavnjači.

Politične beležke.

Kedo bo dr. Lorkovičev naslednik v narodni skupščini? Na poslansko mesto pokojnega dr. Ivana Lorkoviča pride Stjepan Matijević, seljak iz Blata in član HSS. Radičev klub bo štel sedaj 58 poslancev.

Združitev bunjevaške stranke z radičevci. Pogajanja za zblizanje in združitev bunjevsko-šokavske stranke z radičevci so se vršila že dalje časa in rodila te dni tale uspeh: Bunjevaško-šokavska stranka preneha in se popolnoma spoji s HSS. Ob priliki te združitve sta podala predsednik bunjevaško-šokavske stranke Mirko Ivkič in Vaudetič, bivši veliki župan in župan Subotice, to-le izjavo: Mi smo se popolnoma zedinili s Hrvatsko seljaško stranko glede velikih ter važnih točk. Med obema strankama se še imajo razčistiti le nekatere formalnosti. Radi tega sporazuma preneha stranka Bunjevcev in Šokceev, se združi s HSS, ki se je v Subotici na novo preuredila. Združitev s Hrvatsko seljaško stranko temelji na idealni podlagi in nas ne vodijo prav nikake osebnosti ambicije.

Po svetu.

Vodja grške zarote v Skoplju. Zaroto proti grškemu diktatorju Pangalos je organiziral polkovnik Plastiras. Dočim se je Pangalos posrečilo po odkritju zarote skoro vse voditelje aretirati, je Plastiras srečno pobegnil na jugoslovansko ozemlje ter odpotoval naprej v Beograd. Pred nekaj dnevi se je odpeljal od tu z brzovlakom proti Gjevgeliji. V vlaku sta ga spoznala dva grška trgovca, ki sta obvestila o tem grškega konzula v Skoplju. Prišel je na kolodvor ter se razgovarjal s Plastirasom, ki mu je izjavil, da potuje v Gjevgelijo na sestanke s sorodniki. Na postaji Gradsko je Plastiras izstopil in tu se je izgubil sled za njim. Šele v noči od 23. na 24. t. m. je policija v Skoplju aretirala nekega grškega trgovca, ki je končno izjavil, da je polkovnik Plastiras. Seveda je bil takoj izpuščen, vendar ga je policija pozvala, da naj mesta ne zapusti. V Grčiji se silno boje Plastirasovega povratka. Mejo stražijo najzvestejše Pangalosove čete.

Razvoj ponarejevalske afeze na Madžarskem. Preiskovalna parlamentarna komisija, katero je madžarski parlament izvolil, da preišče falsifikatorsko afero, je končala svoje delo ter objavila svoje poročilo, ki je zelo obširno ter se deli pravzaprav na dva dela: poročilo vladne in poročilo opozicijske skupine. V preiskovalno komisijo so bili namreč izvoljeni poslanci vladnih stank in opozicije; ker se niso iz umljivih razlogov mogli ujediniti, sta obe skupini sestavili različna poročila. Vladna skupina ugotavlja pred vsem krčevito, da ni vlada v nobeni zvezi s falsifikatorji, ter da je storila v polni meri svojo dolžnost. Poročilo opozicije ostro kritizira vladno postopanje. Ugotavlja, da je Bethlen pravzaprav socrivec ponarejevalcev; prijateljski krog ministrskega predsednika je zapleten v afero. Dalje izpolnjuje poročilo podatke, katere je izdala policija v poteku preiskave ter ugotavlja malomarnost madžarskih oblasti, predvsem policije in državnega pravdnštva, ki je celo preiskavo vodilo samo na videz. Poročilo omenja tudi ponarejanje čehoslovaške valute, v katero so bili zapleteni tudi vplivni člani nacionalistične organizacije. Končno poziva opozicija vlado, da naj odstopi, kajti če se je pod njeno zaščito in z njeno vednostjo nad eno leto pripravljalo ponarejanje tujih valut, vlada nima sedaj pravice niti je zmožna vršiti preiskavo in kaznovati krivce. Obtožbo proti falsifikatorjem lahko dvigne samo vlada čistih rok, kar pa sedanja nikakor ni. — Obe poročili sta vzbudili splošno pozornost.

Pomorsko oboroževanje Italije. Angleški listi poročajo z velikim vznemirjenjem o oboroževanju Italije na morju. Na konferenci med Mussolinijem in admirali, ki se je te dni vršila v Rimu, je bilo sklenjeno, da se zgradijo nove velikanske bojne ladije po najnovejših načrtih. Napram dosedanjim najmodernejšim bojnim ladijam bodo ti novi pomorski orjaki pomenili isto presenečenje, kot svoj čas angleški dreadnoughti. Z ojačenjem svoje mornarice hoče postati Italija najmočnejša velesila na Sredozemskem morju, kar seveda Angliji ne bo po volji.

Francosko-ruska pogajanja so se pričela dne 25. t. m. v Parizu. Konferenco je otvoril s pozdravnim govorom Briand, odgovoril mu je pa vodja ruske delegacije Rakovski. Nato so bile sestavljene razne komisije in podkomisije, ki so začele takoj s podrobnim delom na materialu, katerega bo konferenca obravnavala.

Napoved ofenzive v Maroku. Španski diktator pripravlja veliko fenziivo proti Abd-el-Krimu. Ta ofenziva bi se naj začela začetkom aprila.

Mobilizacija v Afganistanu. Radi obmejnih sporov so že dolgo časa velika nasprotja med Rusijo in Afganistanom. V Afganistanu je sedaj izvršena delna mobilizacija in ni izključeno, da ne pride med obema državama do vojne. V tem slučaju računa lahko Afganistan na izredno podporo Anglije. Za vojno je sedaj ugoden trenutek, ker je izbruhnila v enem delu ruskega Turkestana vstaja, katere sovjeti še dosedaj niso mogli zadušiti.

Iz Slovenije.

Kdo pošilja »Domovino«? Zadnje tedne pošiljajo iz Ljubljane na tisoče izvodov Žerjavove »Domovine« v vse župnije. Kakšen namen ima to? Z liberalnim, brezverskim listom bi radi preslepili naše ljudstvo. Naslove za »Domovino« so spisali liberalni učitelji in poštari. Denar za to pa so liberalci (samostalni demokrati) dobili, ko so bili s Pašičem v vladi. Stotisočake so za ta ničvredni list dali milijonarji in židovske banke. »Domovina« je skriven agent velesrbov, prstožidarjev in kapitalistov. To je glasilo tiste stranke, ki je glasovala leta 1921 za to, da imamo velesrbsko ustavo, po kateri mora ves naš denar v Beograd, polni vagoni doli, prazni nazaj. »Domovina« je glasilo tiste stranke, ki pravi, da slovenskega naroda ni, ampak bi nas radi pomešali med Hrvate in Srbe. Sladke, dostikrat vabljuje besede, ki jih pišejo v »Domovini«. Po vseh farah so imeli liberalni učitelji ter bogataši, ki so pristaši liberalne Žerjav-Pivkove stranke, skrivne seje, na katerih so določili, kako bodo širili svoj list »Domovino«. Med ljudstvo si ne upajo, zategadelj pa pošiljajo tiskani strup in ga vsiljujejo kmetu in delavcu. Kdor »Domovine« pravočasno ne pošlje nazaj, bo imel še tudi druge neljube posledice. Za naročnino ga bodo dali advokatu čez. Radi tega svetujemo našim ljudem, da takoj vrnejo ta smrdljivi list nazaj z opombo: »Ne sprejemem.« S tem bo marsikdo obvarovan velike škode in advokatskih stroškov. En klic naj velja: »Domovino« ven iz vseh slovenskih hiš!

Seja okrajnega odbora Slovenske ljudske stranke za okraj Maribor levi breg in Sv. Lenart je imela v Mariboru skupno sejo ožjega in širšega odbora SLS. Seje so se udeležili skoro vsi člani odbora iz vseh župnij. Poslanec Fr. Žebot, ki je kot načelnik okrajne organizacije predsedoval seji, je poročal o političnem in žalostnem gospodarskem položaju, v katerega nas je zapeljala Pašič-Radičeva vlada. Po poslančevem poročilu je okrajni odbor podrobno razpravljal o važnih gospodarskih in političnih zadevah. O vseh točkah se je razvila živahna razprava, katere so se udeležili mnogi člani odbora. Posebno zanimivo se je razpravljalo o gospodarskih zadevah okraja. Take seje bi bile tudi za druge okrajne organizacije SLS nujno potrebne. Tajnik Krajne je poročal o organizaciji stranke in o časopisju. Po vsestransko zanimivi seji so se napravili ti-le sklepi: 1. Odbor vzame poročilo našega poslanca z odobravanjem na znanje ter odobrava taktiko (nastop) in delo poslancev Jugoslovanskega kluba. Naroča klubu, da vstaja v borbi proti krivici in za samoupravo Slovenije. 2. Obsoja nastop Radičeve stranke v narodni skupščini in finančnem odboru. Pribije nepobitno dejstvo, da so radičevci v Beogradu vsi in sicer od Puclja do Kelemine glasovali julija in novembra 1925 ter tudi sedaj v proračunski razpravi za pobiranje visokih starih in za uvedbo novih davkov. Doma v Sloveniji na shodih pa valijo krivdo glede davčne preobremenitve na naše poslance, dasiravno sami vedo, da naši niso niti enkrat glasovali za kakršnikoli davek. Odbor izreka svoje ogorčenje in obžalovanje nad takim postopanjem Radičevcev. 3. V imenu ljudstva zahtevamo od vlade, da čimprej predloži zakonski predlog o pravičnem izenačenju davkov, da se tako odpravijo največje krivice, ki tlačijo Slovenijo! — Zborovalci so izrazili željo, da bi se spomladi priredilo več velikih shodov.

Št. IIj v Slov. gor. Opozarjamo slovenske gostilničarje, vinotorce in druge interese na naš vinski sejm, ki

Mnogo zasluževati

delati in pridobivati denarja moremo edino le s povsem zdravimi rokami in nogami. Ako se naših udov polotijo vztrajne bolečine ter začne trgati, zbadati, bosti in mučiti, tedaj je to velika zapreka pridobivanju. Kako blagodejno se izkažejo v teh težkih urah drgnjenje in umivanje z na-

šim že skozi 27 let priljubljenim, bolečine olajšujočim domačim sredstvom: Fellerjevim blagodišečim »Elsafluidom«! Zelo koristen je pri reumatičnih bolečinah, pri glavobolu, zobobolu; krepi in osvežuje mišice in živce, pa prinese zdravo spanje in novo moč za delo. Od znotraj in od zunaj močnejši, izdatnejši in večjega dejstva kakor francosko žganje in najbolji kosmetikum te vrste. 6 dvoj-

natih ali 2 veliki specialni steklenici 63 din., 12 dvojnatih ali 4 specialne steklenice za 99 din., 36 dvojnatih ali 12 specialnih za 250 din., že obenem z zabojem in poštno razpošaljo po povzetju lekarnar Eugena V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 329, Hrvatsko. — Posamezne steklenice Elsafluida se dobijo v lekarnah in sorodnih trgovinah za reducirano ceno 9 din.

se bo vršil dne 22. in 23. marca t. l. v gostilni Dimnik pri šentiljskem kolodvoru. Iz Maribora bo šel poseben vlak dne 22. marca okoli 10. ure v št. lji po dohodu ljubljanskega osebnega vlaka. Udeleženci razstave bodo imeli polovično vožnjo. Oglašeni je zdaj pri odboru blizu 250 vrst vina. Gotovo bo to eden največjih dosedanjih vinskih sejmov v Sloveniji.

Smrt našega vrlega moža. Iz Črešnjevca pri Slov. Bistrici smo prejeli: Dne 22. februarja je bil tukaj pokopan Jožef Golob, posestnik na Vrhlogi. Pokojni je bil svojčas župan, občinski odbornik, cenilni mož, vzoren kmetovalec in najboljši svetovalec svojemu bližnjemu. Ostani nam ohranjen najboljši spomin.

Pravoslavna cerkev v Celju. V Celju namerava pravoslavna cerkev občina sezidati svojo cerkev. Država je že obljubila znatno svoto kot podporo. To bo druga pravoslavna cerkev v Sloveniji. Prva je bila zgrajena že pred leti v Rogški Slatini.

Dnevne novice.

Dr. Ivan Lorković umrl. Dne 24. t. m. popoldne je umrl v Zagrebu odličen hrvatski politik, predsednik HFSS in poslanec dr. Ivan Lorković. Pred dvema tedni ga je zadela v tajništvu njegove stranke kap. Zadnje dni mu je postalo boljše in zdelo se je, da bo ozdravel; toda sledil je nov udarec kapi, kateremu je podlegel. Lorković se je rodil 17. junija 1876, kot sin zagrebskega vseučilišnega profesorja dr. Blaža Lorkovića. Po dovršenju pravnih študijah je vstopil najprej v državno službo, iz katere je leta 1902 izstopil ter se posvetil politiki. Postal je v Osijeku urednik »Narodne Obrane«. Kot urednik je prišel v zapor radi pokreta proti banu Hedervaryju. Snovat je z Radičem seljaško stranko, leta 1905 pa sta se razšla. Urejeval je na to »Pokret« do leta 1918. Izvoljen je bil nato za narodnega poslanca ter si pridobil velik ugled in odločilen vpliv. Leta 1919 se je priključil grupi okrog »Hrvata« ter osnoval Hrvatsko zajednico, ki se je pod njegovim vodstvom priključila Radičevemu republikanskemu pokretu. Ko je Radič zavrgel svoj program, ga je Hrvatska zajednica zapustila in pod Lorkovičevim vodstvom šla v opozicijo kot federalistična stranka. Lorković je prevzel glavno uredništvo dnevnika »Hrvat«. Njegova nagla smrt je težek udarec za hrvatsko federalistično stranko. Kot izredno sposoben politik ji je znal pridobiti ugled zlasti med hrv. inteligenco. Za stranko je nastopil sedaj težek problem, da mu izbere primerne naslednika.

Dr. Lorković bo pokopan na državne stroške. Predsedništvo narodne skupščine je sklenilo, da se pokoplje dr. Lorkovića na državne stroške. Koj, ko je dospela v Beograd vest o Lorkovičevi smrti, je bila z zgradbe parlamenta razobešena črna zastava. Vsi parlamentarni

klubi so izrekli Lorkovičevi rodbini brzojavnim potom sožalje. V imenu Jugoslovanskega kluba je kondoliral dr. Trumbiću dr. Korošec.

Proslava Miletiča v Novemsadu. Dne 23. t. m. se je vršila v Novemsadu svečana proslava 100 letnice rojstva srbskega voditelja v Banatu, Svetozarja Miletiča. Proslave se je udeležila vlada po številnih zastopnikih, parlament, prosvetna društva itd. Svetozar Miletič je bil od leta 1848 dalje politični vodja banatskih Srbov ter je kot tak silno mnogo trpel vsled preganjanja od strani Madžarov. Umrl je leta 1901.

Zaušnica in brca v trehuh. Na Cetinju se je doigral originalen pretep, ki je povzročil senzacijo. Pri velikem županu se je sestal glavni odbor, ki je lansko leto organiziral in vodil Njeguševo proslavo. Tega sestanka se je udeležil metropolit dr. Gavril Dožić, veliki župan zetske oblasti Gjaković, vojvoda Boža Petrović in predsednik občine g. Tomo Milošević. Ta gospoda je razpravljala o raznih neprilikah, ki so se zgodile ob priliki lanskega poseta kralja v Črni gori in na Cetinju ter predvsem se je kritiziralo dejstvo: za galabanket na Cetinju niso bile izbrane prave osebnosti. Radi galabanketa sta se najbolj sprla metropolit in občinski predsednik. Beseda je dala besedo in na neko bolj trdo žaljivko je prismočil metropolit predsedniku gorko zaušnico. Klofuta je razljutila predsednika, ki se je pogljal proti metropolitu, a ker ga ni mogel doseči z roko, ga je sunil z nogo v trebuh tako močno, da je metropolit padel na tla. Na povelje velikega župana so pograbili policaji predsednika in so ga hoteli odvesti v zapor, a se je zavzel zanj vojvoda Petrović. S časom se je gospoda vendarle pomirila, nadaljevala sejo in sklenila, da ne bo nikdo črnil o mučnem incidentu niti besedice ne! Predsednik občine je izjavil, da ne zahteva za zaušnico prav nobenega zadoščenja, kakor hitro je gospoda zaključila sejo ter zapustila zborovalne prostore, se je povest o tem pristno črnogorskem pretepu raznesla bliskovito po celem Cetinju. Govorijo, da bo metropolit tožil predsednika radi brce v trehuh.

Plinarniški kongres v Zagrebu. Koncem preteklega tedna se je vršil v Zagrebu prvi kongres jugoslovanskih plinaren, ki je nad vse pričakovanje dobro uspel. Udeležba je bila polnoštevna po predstavnikih teh podjetij kakor tudi po inozemskih plinskih strokovnjakih. Zastopana so bila mesta: Ljubljana, Maribor, Zagreb, Celje, Osijek, Koprivnica, Split, Subotica, Novisad, Sarajevo, Brod na Savi, Bjelovar in Vinkovci. Kongres je posetil med drugimi tudi svetovnoznani plinski strokovnjak, profesor dunajske tehnične visoke šole dr. H. Strache. V soboto popoldne so se sestali udeleženci v kavarni hotela »Esplanade«, nakar so se odpeljali v mesino hišo, kjer jih je nad vse ljubeznivo sprejel zagrebski župan Heinzel. Po sprejemu se je vršil ogled zagrebske plinarne, nakar so sledila popoldne od 15. uri

v mestni posvetovalnici zelo zanimiva strokovna predavanja. Predavali so: Ing. Černegović iz Zagreba o razvoju plina, ing. Bartel iz Ljubljane o plinskih obratih, ing. Tomšić iz Maribora o naših premogovnikih vrstah s posebnim ozirom na dvoplinske obrate, ing. Bellenhin iz Osnabrücka o plinomerih, ing. Horvatić o najnovejših metodah kemičnega predelavanja premoga in ing. Ravhekar pa o zemeljskem plinu. Predavanjem sta prisostovala med drugimi tudi zagrebski župan in rektor univerze. Razmotrivalo se je o uporabi dvoplinskih sistemov osobito za mala mesta, ter priporočalo večjo uporabo inozemskega črnega premoga, ki ima napram domačim premogovnim vrstam nekatere prednosti. Kakor se je izkazalo, uporablja že večina plinaren razum domačega, tudi inozemski črni premog, medtem ko so nekatere plinarne, med temi tudi Ljubljana in Maribor prešle izključno na uporabo inozemskega črnega premoga. Dokaj zanimivo se je predavalo o uporabi zemeljskega plina, kojega se namerava vpekljati po 104 km dolgem plinovodu iz Bujevice v Zagreb kar pa je zaenkrat vsled prevelikih stroškov še neizvedljivo. — Zvečer je priredila zagrebska mestna občina vsem udeležencem slavnostni banket, kateremu je prisostoval tudi župan in nekateri mestni senatorji. V nedeljo se je vršila nato v plinarni interna konferenca strokovnjakov, kjer so se razmotrivala razna pereča vprašanja, popoldne pa so si vsi gostje ogledali še mestno elektrarno in vodovod, nakar se je kongres zaključil. Prihodnji kongres se vrši leta 1927 v Osijeku.

Najmlajša tatinska družba pod ključem. V Zagrebu so zaprli tatinsko družbo, pri kateri so bili organizirani fantalini v starosti od 8 do 15 let. Družba je obsegala 12 članov. Tatilci so sinovi delavcev ter obrtnikov in imajo razen dveh vsi starše. Družba je imela enega voditelja, ki je odrejal kaj in kje se mora krasti. Zalotili so celo to družbo, ko je kradla v hlevih 6. konjeniškega polka razno konjsko opremo. Ukradeno blago so potem prodajali in si delili med seboj izkupiček. V zagrebski kriminalistiki je ta tatinska družba najmlajša, ki je padla v zadnjih letih v roke policije. Mladostne tatice bodo odpremili v prisilne delavnice.

Opomina za spomladansko sezono. Tudi na mariborskem trgu bo sedaj na spomlad na prodaj vse polne žabjih krač. Kaj da se lahko človeku pripeti pri delikatnem življanju žabjih krač, naj nam pojasni slučaj zastrupljenja, ki se je zgodil te dni v Zagrebu. Kuharica je prinesla s trga domov žabje krače in jih pripravila hišnemu gospodarju za večerjo. Gospod je povžil delikateso z veliko slastjo, a že drugo jutro je čutil omotico, bljuval je, srbeti ga je začelo po telesu in mrzlica ga je tresla. Otekle so mu celo trepalnice in objavil se je skeleč izpuščaj po telesu. Poklicali so zdravnika, ki je ordiniral apneno vodo in učinki tega zdravlila so rešili zastrupljenega gospoda še le po preteku

J. B. Šedivy.

Nadškof Cieplak umrl.

Ni še dolgo, ko je odšel uživati večno Ljubezen veliki apostol cerkvenega zedinjenja kardinal Mercier, čigar zadnja leta so bila ena sama žrtev za to veliko idejo. Sedaj pa že stojimo ob svežem grobu nadškofa msgr. Cieplaka, ki je bil zavoljo dela za cerkveno zedinjenje obsojen celo na smrt.

Ko je ruska carska vlada pregnala kat. nadškofa msgr. Roppa, je sv. Stolica poverila nadškofu Cieplaku nalogo, da skrbi za ruske katoličane. Ni bila lahka naloga prevzeti tedaj mohilevsko nadškofijo. Še težji časi pa so nastopili, ko so v Rusiji zavladali boljševiki.

Boljševiki so sicer meseca marca 1921 obljubili popolno svobodo vsem veram, toda svoje obljube niso držali. Ze decembra 1921 so izdali ukaz, ki je zabranil duhovnikom pridigovati. Januarja 1922 pa so zabranili poučevati v krščanskem nauku mladino pred izpolnjenim 18. letom. Februarja istega leta so zahtevali izročitev vseh dragocenih cerkvenih predmetov. S to naredbo so zadeli boljševiki v živo ne samo katoličane, temveč tudi pravoslavne vernike. Verniki so se zbirali okrog svoje duhovščine in s svojimi telesi ščitili pred oplemenjenjem cerkve tako dolgo, dokler si boljševiški vojaki niso napravili s puškami in bajoneti poti v cerkev. V Ukrajini ni bilo oropano nikoli samo 16 cerkev, ker so bile tako ubožne, da ni bilo mogoče v njih sploh ničesar vzeti.

Boljševiški poverjenik (minister) Krasikov je poklical k sebi nadškofa Cieplaka, da se zagovarja, zakaj so se katoličani branili izročiti monstrance, kelihe in druge svete predmete boljševikom. Vlada pa je med tem zapirala katoliške in pravoslavne duhovnike. Ko so nadškofa Cieplaka poklicali pred sodišče, je protestiral proti temu papežev tajnik kardinal Gaspari. Boljševiki so se tega koraka ustrašili. Zato so obdolžili sedaj nadškofa Cieplaka in katoliške duhovnike, da so pripravljali vstajo proti boljševiški vladi. V noči med 2. in 3. marcem 1923 so dobili duhovniki v Petrogradu ukaz, da pridejo dne 5. marca pred sodišče v Moskvo. Ko je 4. marca 1923 odšel s svojimi duhovniki na kolodvor, ga je tu čakalo veliko število katoliških, pa tudi pravoslavnih vernikov, da se poslovijo od njega. Večina je jokala kakor majhni otroci. Ko se je vlak začel pomi-

kati, je vsa ta množica pokleknila in kljub pretnjam in udarcem boljševikov niso hoteli vstati. Križali so se in molili. Z odhajajočega vlaka pa je bilo pri oknih opaziti nadškofa Cieplaka in obtožene duhovnike, ki so blagoslovljali množico.

Sodna razprava se je kljub papeževemu, francoskemu in angleškemu protestu začela 21. marca in je trajala pet dni. Nadškof Cieplak in njegov generalni vikar Budkiewicz sta bila obsojena na smrt, ostali duhovniki pa na 8 do 10 letno ječo. Mirno kakor jagneča so sprejeli obsodbo. Občinstvu, ki je poslušalo obsodbo, so solze zalile oči. Nekateri so se celo s silo prerili do klopi, kjer so sedeli obsojeni duhovniki, da bi jim poljubili roke. Ko so stražniki s puškinimi kopiti spravljali množico iz dvorane, so se dvignile roke nadškofa k blagoslovu in po dvorani je zadonel mogočen blagoslovni spev. Nato so odpeljali vse v zapore.

Ko je sv. Oče zvedel za obsodbo, je protestiral in zahteval, da naj ruska vlada pošlje obsojence v Rim. Predsednik papeževe pomožne akcije, ki je desetisoče Rusov obvarovala smrti od gladi, dr. Walsh, je prosil Krasnikova in zunanjega ministra Čicerina, da bi smel prinesiti obsojencem sv. popotnico, a ni dobil niti odgovora. Sovjetska vlada je dala na to strogo zastražiti vse tiste duhovnike, ki jih je poslal papež v stradajočo Rusijo, da delijo brezplačno hrano in živžev. V noči od velikega četrtka na veliki petek 1923 so usmrtili kanonika Budkiewića. Nadškofa Cieplaka pa je ruska vlada vsled angleškega posredovanja izpustila iz ječe in pregnala iz Rusije. Odšel je takoj k Očetu vsega krščanstva, k papežu Piju VI., ki ga je sprejel tako, kakor pač sprejme ljubeči oče svojega dragega sina, ki je mnogo trpel na svetu.

Iz Rima se je vrnil v svojo domovino na Poljsko, kjer so ga sprejeli z veliko častjo. Ostal je tam eno leto, da si izboljša zdravje, ki mu ga zrahlija strahoviti mrz in glad v ječi. Mislil se je vrniti zopet v Rusijo tolažiti svoje vernike. A dovolj velika je bila njegova žrtev, zato ga je Vsemogočni poklical k sebi.

V Rusiji pa se med tem že kažejo znaki zarje novega verskega življenja. Sv. Oče je resno uprl svoje ljubeče oko v Rusijo. Zapadni, neslovanski narodi, deloma pa tudi Čehi, Slovaki, in stotisoč duš broječi lužiškosrbski narod se pripravljajo, da razširijo kraljestvo božje v Rusijo. A Slovenci in Hrvati?

Zanimivosti.

Naselitev židov v Palestini. Po uradni statistiki se je naselilo tekom zadnjih 12 mesecev v Palestini 32 tisoč židov, seve so v to število vračunane tudi ženske otroci. V istem času, ko se je izvršila ta naselitev, se je izselilo iz Palestine v Ameriko 2140 židov. Napredovanje judovskega življa v Palestini v minulemu letu znaša 31.660.

Divjaški izpadi proti katoličanom v Mehiki. Mehikanska vlada nadaljuje s preganjanjem katoličanov. Prepovedani so vsi nabožni sestanki v cerkvah. Oblasti pri tem najstrožje postopajo ter izganjajo iz cerkev vernike, ki se zbirajo pri službi božji. V glavnem mestu Mehike je prišlo v katoliški katedrali do prelivanja krvi. Orožniki so med službo božjo vdrl v cerkev ter pozvali navzoče, večinoma žene, da takoj zapuste cerkev. Ker so se žene ogorčeno uprle proti temu nasilju, so orožniki enostavno sprožili med ljudi salvo, koje učinek je bil v gnječi grozen. Veliko se je valjalo na tlaku težko ranjenih, drugi so pa v paničnem begu zapustili cerkev. Med ranjenimi je bil tudi policijski šef, ki je dal zapoved za izpraznitev cerkve. Zašel je preveč med ljudi in ko so orožniki ustrelili v množico, so zadeli tudi njega, ki je povzročil klanje v cerkvi.

Redka družina. V Severni Ameriki živi družina John H. Bauer, ki šteje 14 otrok. Od teh je vstopilo 8 otrok (4 sinovi in 4 hčere) v samostanske redove. Fantje so postali šolski bratje, dekleta usmiljene sestre. Štiri otroci so še doma pri starših, a tudi od teh so se odločili 3 za samostansko življenje. Zgoraj omenjena družina je hodila vsako nedeljo in praznik k službi božji peš 17 km. Sedaj si je obitelj toliko opomogla, da se poslužuje avtomobila.

Največja dvorana na svetu. V Atlantic City v Ameriki so začeli graditi dvorano, v katero bo lahko šlo 30 tisoč poslušalcev samo spodaj pri zemlji, 10 tisoč pa po raznih galerijah, 3 tisoč pa na prostoru, ki je določen za oder. To največjo dvorano na svetu bodo začeli graditi letošnjo spomlad in bo gotova proti jeseni.

20 let igral domino. Bivši tekstilni delavec v ameriškem mestu Central Falls, imenom Logee, ki bo obhajal te dni 100letnico rojstva, je zadnjih 20 let neprenehoma igral domino. V pojmu neprenehoma ne smemo računati časa, ki ga je uporabil za jed, pijačo in spanje.

8 dni. — Med žabjimi kračami so bili pomešani tudi kraki strupenih krot, kojih sok je strupen in nevaren. So se že zgodili slučaj, da so osebe, ki so jedle krake strupenih krot, umrle na zastrupljenju med groznimi bolečinami. Prijatelji žabjih krakov, pozor!

Rodbinska tragedija v Zagorju. V Veliki Vasi, nedaleč od Krapine, se je zgodil te dni strašen zločin. Kmet Nikola Sinkovič je po noči ubil svojega sina Stjepana. V spanju ga je udaril z ostro sekuro ter mu glavo odsekal. Do tega zločina ga je zapeljala pijanost. Dokler je živel se njegova žena, je bil Nikola Sinkovič dober človek in skrben gospodar. Po smrti žene je zašel v slabo družbo, pričel se je vlačiti z ženskami in pijančevati. Zadnje čase je živel v divjem zakonu z neko razuzdanko. Njegov sin Stjepan, ki se je marljivo brigal za gospodarstvo, je težko gledal, kako oče zapravlja imetje. Večkrat mu je očital razsipanje in pijančevanje. To je očeta razsrdilo, da si je izmislil peklenski načrt ter se je iznebil z umorom svojega sina.

V 24 urah umrli najstarejši ženi v Osijeku. Osijek je izgubil kar tekom 24 ur dve znamenitosti. Umrli sta dve nad 100 let stari starki. Gospa Neli Braun je dosegla lepo starost 101 leta, predno jo je obiskala smrt. Po letih jo je prekosila še gospodična Katica Jovanović, ki je umrla v starosti 103 let. Bila je najstarejša oseba v Osijeku je izvirala iz nekdanj silno bogate rodbine, ki je stala v prijateljskih zvezah z raznimi mogočnimi aristokratskimi rodbinami.

Strašen zločin cigánov. V vasi Istok pri Skoplju so kmetje odkrili strašen ciganski zločin. Na bregu potoka so našli dve odsekani človeški nogi. Ker je v okolici pred nekaj dnevi izginil mlad cigan Emil Bajram, so ugotovili, da so te noge omenjenega cigana. Kmalu so aretirali njegove morilce, in sicer 4 cigane in ženo umorjenega. Ubili so cigana na njegovem domu in truplo razsekali, ga spravili v vrečo in vrgli v vodo. Noge so najbrž padle iz vreče na bregu in tako je prišel zločin na dan.

Hajduška romantika v Črni gori. Pred dobrim mesecem smo poročali, da se je posrečilo hajdukinji Stojani Marković, da je pobegnila iz zaporov na Cetinju. Stojana je bila obsojena na 15 let težke ječe in je radi tega zanimiva osebnost, ker je sestričina znanega črnogorskega hajduka dr. Vukašina Markovića, s katerim je hajdukovala več let. Po pobegu iz zapora je naslovila na cetinjske oblasti pismo, v katerem javlja, da jej ni pomagal pri pobegu noben stražnik ali žandar. Najnovejša poročila iz Črne gore javljajo, da je žandarska patrulja iz Podgorice te dni ob drugi uri po noči ponovno prišla Stojano. Patrulja je iztaknila Stojano v družbi dveh žensk in enega moškega. Pred žandarji se je spustila ta družba v beg in na pobegu je padla Stojana orožnikom v roke. Ko so peljali Stojano iz Podgorice na Cetinje, je napadla njena sestra Zora eskorto ter streljala na njo.

Nevarnost epidemije sifilisa v Bosni. Sarajevski listi poročajo strašno ugotovitev, da so celi okraji Bosne okuženi s sifilisom. Ta strašna bolezen je najbolj razširjena v fojniškem in sarajevskem okraju. Zanesli so jo sem vojaki, ki so se vrnili okuženi iz svetovne vojne. Oblasti se niso pravočasno brigale za pobijanje bolezni, ljudstvo samo pa je iskalo raje pomoči pri raznih copernicah, mesto pri zdravnikih in tako se je bolezen nemoteno širila, da predstavlja danes že resno nevarnost za bosansko prebivalstvo. Sedaj je zdravstveni nadzornik v Sarajevu poslal v ogrožene kraje posebne komisije, ki naj ugotovijo način pobijanja te strašne bolezni.

Aretacija velikega grškega goljufa. V Zagrebu je bil aretiran Grk Spiridon Shlades, ki je kot bančni ravnatelj na Krfu ogoljufal svojo banko ter pobegnil z denarjem v Jugoslavijo. Dasi se je skrival pod napačnim imenom, so ga vendar odkrili in aretirali. Poneveril je 36 milijonov draham, katere je menjal v tuje valute in čke ter jih naložil pri neki banki na Sušaku. Trenutno je zaprt v policijskih zaporih na Sušaku, dokler ga ne bodo izročili grškim oblastem.

Tragična smrt majhnega dečka. V Sremski Mitrovici se je po nesreči zastrupil 10 letni Stjepan Gunber. Mati je prala perilo ter pripravila v kuhinji v majhnem lončku raztopino sode. Ko se je deček vrnil iz šole domov, je mislil, da je v lončku kava. Izpil je sodo ter se zgrudil s kriki na pomoč. Ker je bila raztopina zelo močna, je bila vsaka pomoč izključena in deček je v strašnih mukah umrl.

D'Annunzio bo prosil papeža za avdijenco. Prihodnji mesec se bo pripeljal v Rim D'Annunzio, ki bo najprej posetil Mussolinija in ga prosil, da mu izposluje sprejem pri kralju. Ob priliki tega obiska v Rimu se bo potegnil D'Annunzio tudi za avdijenco pri papežu. Papeža bo prosil, naj črta nekatera njegova dela z indeksa.

Borza (Avala). Zürich zaključni: Beograd 9.12 in pol, Pariz 18.95, London 25.26 in pol, Newyork 519.50, Milano 20.87, Wien 73.10, Budapest 0.00727, Berlin 123.70, Brüssel 23.60, Madrid 73.30, Amsterdam 208.10, Varšava 66, Bukarest 2.17 in pol, Sofija 3.75, Atene 7.37. Zagreb: devize: Pariz 207 do 209, London 276.18 do 277.28, 276.65 r, Newyork kabl 56.76 d 057.06, 56.658 do 56.985, Amsterdam 2276 do 2286, Wien 7.991 do 8.031, Praga 168.09 do 169.09, 168 do 169, Berlin 1351.75 do 1355.75, Milan 227.70 do 228.90, Zürich 1093.39 do 1097.39, 1094.75 r.

Iz Maribora.

Higijenska razstava v Mariboru. Higijenska razstava, ki jo je priredila v kazinski dvorani Ljudska univerza v zvezi z Higijenskim zavodom v Ljubljani, je vzbudila v Mariboru veliko pozornost in ima lep uspeh. Razstavo obiskuje korporativno dijaštvo naših sred-

nješolskih zavodov, ki mu zdravniki in učitelji tolmačijo posamezne predmete. Razstavljeni so tudi načrti bodoče mariborske porodišnice in pa preparati iz dermatološkega in kirurškega oddelka mariborske bolnice s statističnim materialom itd. Da se ta razstava kar najbolj izkoristi za popularizacijo higijene, je Ljudska univerza sklenila, da priredi za časa razstave še posebno higijenska predavanja. Dermatolog primarij dr. Ročič bo predaval o spolnih boleznih, in sicer: v četrtek, dne 25. t. m. ob 20. uri za ženske, v petek, 26. t. m. ob 5. uri za moške. Gospod primarij dr. Černič bo predaval o slepiču, golši (krofu) in o raku, in sicer v četrtek dne 25. t. m. ob 5. uri, popoldne. Vrh tega se bo priredilo v nedeljo predavanje o pravilni človeški prehrani; predavatelj se še bo določil ob pravem času. Tako se lahko nadajamo, da bo imela higijenska razstava v Mariboru lepe in pozitivne rezultate.

Higijenski tečaj v Studencih pri Mariboru. Kakor smo že poročali, bo Ljudska univerza priredila v Studencih higijenski tečaj. Prvo predavanje, ki ga bo imel gospod dr. Jurečko pod naslovom: Kako ostanemo zdravi, bo v ponedeljek, dne 1. marca ob 7. uri zvečer v Sokolskem domu. Drugo predavanje gospoda dr. Mariniča o tuberkulozi bo v sredo, dne 3. marca ob isti uri in v istih prostorih. Oboje predavanj spremljajo filmi, tako da bodo tudi s te strani jako zanimiva. Prijatelji ljudske omike in zdravstvenega napredka v delavskem predmestju Maribora, agitirajte za številno udeležbo.

Nadaljevanje predavanja v Ljudski univerzi v Mariboru. V petek, dne 26. februarja, ob 19^h bo priredila Ljudska univerza predavanje g. profesorja arh. Rada Kregarja iz Ljubljane o dekorativni svetovni razstavi v Parizu leta 1925. Predavatelj bo predaval na podlagi skriptičnih slik, ki so deloma lastni posnetki. Prvo predavanje bo veljalo v prvi vrsti zunanosti razstave, o drugih bomo poročali pravočasno. V ponedeljek, dne 1. marca pa bo v nadaljevanju serije o francoski revoluciji predaval g. prof. Anton Dolar v Voltaireju in enciklopedistih. Ker so le-ti najbolj atakirali duhovno zgradbo absolutistične države in pripravljali revolucijo duhov, ki se je v danem trenutku izprevrnila v politično in vojaško revolucijsko akcijo, je to predavanje za razumevanje velike meščanske revolucije nedvomno zelo važno.

Občni zbor podružnice Udruženja vojnih invalidov v Mariboru se vrši v nedeljo, dne 7. marca t. l. dopoldne ob 9. uri v Gambirnovi dvorani z naslednjim dnevnim redom: poročilo odbora, nove volitve in slučajnosti. Dosedanji predsednik, ki je od leta 1923 vodil podružnico, je moral odstopiti. Uradne ure podružnice so ob delavnikih od 2. do 3. ure popoldne, ob nedeljah in praznikih pa od 9. do 12. ure dopoldne.

Mestno kopališče se je danes, dne 26. februarja zopet odprlo in bo stalno odprto ob torkih, sredah, četrkih, petkih in sobotah od 9. do 18. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 9. do 13. ure.

LISTEK.

Mali svet naših očelov.

Roman treh delih. Spisal Antonio Fogazzaro.

Prevod iz italijanščine.

112

Franco ni šel preko Castella. Ko je dospel do kapelice Rovaja, je šel navzdol po stezi, ki pelje do studenca Caslano. Dospel je do cestice, ki pelje na Casarico, šel po tej navzgor in pri zadnjem ovinku pod Castellom, kjer se prikaže cerkev v Purii pod amfiteatrom pečin, je šel na desno v dolino po kozji stezi. Pod cerkvijo Loggia je splezal navzgor in dospel do vile Maironi, ne da bi koga srečal.

Carlo, stari služabnik, je skoraj omedlel od ginjenja, ko ga je zagledal. Poljubil mu je roko. Bil je baš zdravnik tam. Franco je sklenil, da bo počakal, dokler ne bo šel zdravnik ven ter je medtem zaupal staremu svestemu služabniku, da so mu orožniki za petami. Doktor Aliprandi je kmalu prišel ven, in Franco, ki ga je poznal kot domijuba, se je zaupal tudi njemu. Moral se mu je pokazati in povprašati po stanju stare matere. Aliprandi je bil poklican ponoči in prišel, ko je upravitelj odšel v Orio. Našel je pri markizi veliko živčno razburjenje in grozen strah pred smrtjo, a nikake bolezni. Sedaj je markiza mirna. Franco se je javil, služabnica ga je peljala notri, gledala ga z vdano radovednostjo in nato odšla iz sobe.

Skozi napol zaprte oknice sobe, kjer je ležala markiza na postelji, sta prihajala le dva poševna pramena sive svetlobe, ki nista dospela do obraza, ki je ležal na blazinah. Ko je Franco vstopil, je ni videl, slišal je samo znani, zaspani glas:

»Si tu, Franco?«

»Da, pozdravljena, stara mama«, je rekel ter se sklonil, da jo je poljubil. Voščena maska je bila mirna. Samo v pogledu je bilo nekaj negotovega in temnega, ki je bilo hkrati hrepenenje in osupljenje.

»Umrla bom, veš Franco«, je rekla markiza. Franco je ugovarjal ter povedal, kaj mu je rekel zdravnik. Stara mati je hrepeneče, nepremično poslušala ter skušala razbrati z njegovih oči, ali mu je zdravnik res tako rekel. Nato je odgovorila:

»Nič ne de. Pripravljena sem.«

Iz novega izraza v očeh ni glasu je Franco jasno razumel, da je pripravljena stara mati živeti še nadaljnih dvajset let. »Obžalujem tvojo nesrečo«, je rekla, »in ti vse odpustim.«

Niso bile besede odpustanja, ki jih je Franco od nje pričakoval. Misli je, da je prišel, da prinese odpušča-

nje, ne pa, da ga sprejme. Potolazena in pomirjena je polagoma vseljala vsakdanja markiza izpod markize zadnje ure. Holetja je sicer dosegla spravo, toda kakor umazan skopuh poln poželjivosti, ki mora s težkim srcem izpustiti iz rok ceno svojega veselja in skuša obdržati v krempljih, kolikor največ more. V drugih časih bi Franco vzkipeł in zaničljivo odklonil to odpustanje. Sedaj pa, s sladko Marijo v srcu, ni mogel tak biti. Zapazil pa je, da se je obrnila stara mati s svojim odpustanjem samo do njega. Ne, tega pa ni mogel dopustiti.

»Moja žena, stric moje žene in jaz smo mnogo trpeli že pred to zadnjo nesrečo«, je rekel. In sedaj smo izgubili vso našo tolažbo. Stric Ribera je tu izvzet. Pred njim se moramo vsi skloniti, ti, jaz, vsi. Toda če sva moja žena in jaz kaj zakrivila napram tebi, si med sebojno odpustimo!

To je bil grenek grizljaj. Markiza ga je pogoltnila in molčala. Četudi ni več videla smrti ob svojem vzglavju, je vendar še čutila v srcu strah pred prikaznijo in upraviteljeve besede, kateremu se je spovedala.

»Naredila bom oporoko«, je rekla, »in želim, da zve«, da bo vse Maironijevo premoženje tvoje.«

O markiza, markiza! Ti revna, ledena stvar! Ali je mislila, da bo s tem kupila spravo? Tu se je v resnici zmotil tudi upravitelj. Zakaj on ji je svetoval, naj to pove vnuku. Bil je vri poštenjak, a mu je manjkalo takta in je bil nesposoben, da bi razumel plemenito Francovo dušo. Misel, da bodo menili, da je prišel sem za svoj dobiček, se je zdela Francu neznosna.

»Ne, ne!« je vzkliknil ter se ves tresel in ustrašil lastne ognjevitosti, »ne, ne, ničesar mi ni treba zapustiti! Dovolj je, da mi izplačam moje obresti v Orii. Maironijevo premoženje, stara mati, pa zapusti bolnici Maggioro. Bojim se, da so se ga moji predniki po krivici polastili!«

Stara mati ni mela časa, da bi odgovorila, ker je nekdo potkal na vrata. Vstopil je upravitelj in rekel, da se mora Franco posloviti, da ne bo utrudil bolnice. »Moraš se podvizati!« je rekel zunaj. »Tu si storil več kot svojo dolžnost. Preveč jih sedaj ve, da si tu in orožniki lahko vsak trenutek vstopijo. Z Aliprandijem sem vse uredil. Aliprandi bo rekel, da je za markizo potrebno zdravniško posvetovanje, vzeli bo hišni čoln in šel v Lugano po zdravnika. Brodarja bosta Carlo in ti. Tu sta nepremočljiva plašča s kapuco. Oblecita ju in ti bodi na krmi. Sedaj ti bomo odstrigli brado. S kapuco na glavi te ne bo nihče spoznal. Varen si. Mogoče vana ne bo treba pri carinarnici niti pristati. Na vsak način te ne bodo spoznali, če bo treba govoriti, bo govoril Carlino.«

Misel je bila dobra. Markizin čoln so gledali avstrijski agenti vedno z velikim spoštovanjem, kot da bi nosil v sebi jajca dvoglavega orla. Tudi kadar se je vračal iz Lugana, je pristal pri carinarnici samo »pro forma«.

Čoln je odšel iz pristanišča po osmi uri. Na jezero so se spustile z visokih vrhov megle. Deževalo je. Žalosten, žalosten dan, žalostna, žalostna vožnja! Ne Franco, ne služabnik, ne Aliprandi ni govoril. Šli so mimo San Mamette in Casarica. Tam skozi meglo med oljkami Maine so se prikazali beli zidovi Ombretinega bivališča. Francove oči so se napolnile s solzami. »Ne, draga«, je pomislil, »ne, ljubezen, življenje, ti nisi tam notri, in zahvaljen naj bo Gospod, ki mi pravi, naj ne verujem te grozne stvari!« Še par udarcev z veslom, in prišli so mimo hišice srečnih časov, bridkih ur, nesreče. Okna sobe, kjer se potaplja Luiza v svoji temni žalosti, veranda, kjer bo odsedaj naprej sam prebil svoje dneve stric Peter, pravičen človek, ki gre molče, zbičan in truden, proti grobu. Franco bi rad zvedel, kaj se je zgodilo po njegovem odhodu, ali je policija nadlegovala strica in Luizo. Gledal je in gledal, a ni videl žive duše ne na terasi, ne na vrtu, ne pri oknu verande. Vse je bilo mirno in tiho. Prenehaj je veslati, rad bi videl kak znak življenja. Doktor Aliprandi je odprl vratica »kajute« na krmi ter prosil, naj vesla, da se ne bo izdal. V tem trenutku se je prikazala Len ob vrni ograji s čašo v roki. Pogledala je čoln in stopila v verando. Stric Peter je torej na verandi, to je običajen kozarec mleka, ki mu ga vedno prinesejo, nič se ni torej zgodilo. Franco je začel veslati in doktor Aliprandi je zaprl vratica. Pluli so mimo vrta, mimo hiš v Orii, čoln je zavil v pristanišče carinarnice.

Biancon, ki je z dežnikom lovil linje, je zagledal čoln, odložil svoj trnek in se šel poklonit markizi. Toda namesto nje je dobil doktorja Aliprandija, ki ga je tako vznemiril s slabimi vestmi o markizi, da je začutil potrebo, da pokliče tudi svojo Pepino in ji stvar sporoči. In Pepina, revica, je proizvajala pod dežnikom malo komedijo sočustvovanja. Mož in žena sta vzpodbujala Aliprandija, naj hitro opravi in se vrne. Carlascia mu je dovolila, da sme ob povratku pluti naravnost iz Gandrie v Cressogno. Doktor se je obrnil k Francu in rekel: »Napreji! Franco je neprimično prisostoval razgovoru, z rokami na veslih. Upal je, da bo zvedel kaj o svojih prijateljih in o svoji hiši. Toda nihče ni zinil o policiji, o zaporu, o begu, kakor da bi stala Riberova hiša na Kitajskem. Čoln se je počasi oddaljil iz pristana, se zaokrenil proti Gandrii, izginil in se izgubil v megli onstran meje.

Ob obrežju Lugana je doktor Aliprandi odprl vratica in povabil Franca, naj vstopi. Malo sta se poznala, a objela sta se kot brata. »Ko bo prišel dan grmenja topov«, je rekel Aliprandi, »bom tudi jaz poleg.« Sklenila sta, da se tu poslovita in da bo izstopil najprej Franco sam; zakaj v Luganu je bilo polno vohunov in doktor je moral vsekakor imeti gotove ozire. Doktorju se končno ni nič mudilo. Bolj nujno je bilo, da najde brodnika

Velepražarna kave Meznaric Rado, Maribor, Glavni trg št. 21.

Drasjavi: Meznarič Maribor.

Trgovci, zahtevajte ponudbe!

Telefon interurban 476

kot pa zdravnik. Franco si je potegnil kapuco preko oči, izstopil in šel v gostilno »Pri kroni«.

Nekaj ur kasneje, ko je čoln že odšel, je šel malo naokoli, da bi zvedel od kakega Valsoldežana novice. Napotil se je proti lekarni Fontana in srečal na hodniku svoja prijatelja, ki sta baš prihajala iz lekarne z nekim starim možem. Padla sta mu okoli vrtu in jokala od ginjenja. Tudi ona dva sta šla iskat novic. V lekarni so govorili, da so Franca ujeli. Kakšno veselje, da ga najdeta tu, kakšno veselje, da čutijo svobodno zemljo pod nogami!

Naj mi bo dovoljeno, da se spomnim starega moža, ki je spremljal Pedraglio in odvetnika, čudno podoba malega luganskega sveta naših očetov, umetnika, ki je vreden, da se mu odkrije drug umetnik, ki je šel tako blizu mimo njega. Bil je to neki Sartorio, slikar, pesnik in igralec na kitaro, ki ste ga v teh časih večkrat lahko videli, ko je kolovratil po temnih ulicah Lugana, s svojo lepo belo brado, z belim klobukom, pomaknjenim nekoliko na desno oko, v svoji lepi črni obleki in s cvetko v gumbnici. Zelo reven, a zelo snažen, viteški napram damam, kakor napram preprostim ženam, vedno pripravljen, da zapoje ljubezensko pesem ali zabrenka na kitaro, oboževalec svojega mesta, je živel ob kruhu, siru in vodi. Iztikal in tekal je za tujci ter jim delal luganske časti. Vedno je imel polno teh opravkov, vedno se gibal med vilo Ciani, hotelom Park in vilo Chialiva. Hotel Park je bil zanj osmi čudež sveta. Pomagal je pri njegovih slovesnih otvoritvah in je bil na to zelo ponosen. Prav posebno rad je ponavljal s svojim klasičnim luganskim naglasom napev in pesem, ki mu jo je navdahnila jedilnica. »Malo je povedanega, če rečem:«

«V veliki dvorani
trobente donijo,
v njih zvoke se zlija
ta verz v harmonijo.»

(Dalje prihodnjič.)

O B L E K E

iz trpežnega ševijota 520 din., iz meliranega sukna 650 din., iz pomodnega meltona 720 din.; športni kraj 800 din., iz finega kamgarna 850 din., kakor tudi hlače, površnike in vso drugo konfekcijo razpošilja veletrgovina R. STERMECKI, CELJE, št. 64. Vzorci se pošljejo za 8 dni na pogled, ilustrirani cenik z čez 1000 slikami čez razne domače potrebščine pa zastonj. Kdor pride z vlakom, dobi nakupno primerno povrnitev vožnje. — Trgovci engro cene.

Kjer s Tigrido Evfrat se objema,
srečen kraj ležal je med obema.
Tam je vzklikal prvotni raj,
Vzklik je tudi »BUDDHA« čaji!

Zastopnika iščemo v vsakem kraju. Pripravno za vsakogar. Potreben kapital 100 din. Lep zaslužek. Ponudbe pod »Postranski zaslužek« na: Propaganda reklamna družba z o. z., Ljubljana, Šelenburgova ulica 7 II. 60

S kapitalom 30–50.000 D vstopi gospodična v kako dobrodošlo podjetje kot družabnica. Ponudbe na upravo. 67 3–1

Kmetje! Najboljše zamenjate in prešate olje v tovarni bučnega olja v Mariboru. Pod mostom št. 7, južni breg Drave. Dobijo se po ceni tudi mastni otrobi (metilo) z 48% čiste redilne snovi. 69

Vabilo na občni zbor aprovizacijske zadrage v Mariboru, ki se vrši dne 27. februarja 1926 ob 20. uri zvečer v hotelu »Kosovo«. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva za leto 1925 in poročilo tajništva. 3. Poročilo pregledovalcev računov. 4. Proračun za leto 1926. 5. Sprememba pravil. 6. Slučajnosti. Če bi občni zbor ob napovedani uri ne bil sklepčen, se bo vršil eno uro pozneje brez ozira na število navzočih članov. Radi važnosti občnega zbora se naprošate, da se istega za gotovo udeležite. Maribor, dne 23. februarja 1926. Za načelstvo: Ivan Pelikan l. r. 71

Stara

tobačna trafika

M. SLANIČ, Maribor, Slovenska ulica 2

zopet otvorjena!

Neuničljivo obuvalo

ščin, ki Vas bodo zanimali. Dobite ga brezplačno. Naročila brez nakupa stika, ker vam se nemožno tako kramlja.

je Suttnerjevo obuvalo, vsak čevelj pristoja kot umerjen. Izdelano le iz dobrega usnja, upogljivo, elegantno, moderno in trajno. Velika izbira moških in ženskih čevljev, polnčevljev in sandal. V velikem ilustriranem divot ceniku svetovne trditve H. Suttner v Ljubljani št. 673 boste našli mnogo praktičnih potreb-

Med. univ.

Dr. Andrej Korenčan

ordinira od 9. do 11. in od 2. do 4. ure
Maribor, Jurčičeva ulica 8.

K r i ž e

stoječe, viseče, lesene, iz kovine
vlite, razne velikosti in litoželezne
nagrobne križe

izdeluje po zmernih cenah

„Ruda“

Domicelj & Kotoun

Maribor, Frankopanova ulica 10

Čujte!

Glejte!

Pdor hoče lepo in dobro oblečen biti, mora v Konjice hiteti; tam v trgovini Sumerjevi se blago jako po ceni dobi. — Za obilen obisk se uljudno priporočam.

MARTIN SUMER, KONJICE

VOLTA

DOMAČA
ŽARNICATOVARNA
VOLTA P.D.
MARIBOR

edino najboljši

Telefon 913

živalni stroji in kolesa so le Josip Petelinc-a Ljubljana

(blizu Prešernovega spomenika ob rodi)

znamke Gritzner, Adler in Phönix

za rodbinsko, obrtno in industrijsko rabo.

Istotam najboljši švicarski pletilni stroji znamke »Dubled.«

Pouk o voženju in lapanju brezplačen.

Večletna garancija.

Delavnica na razpolago.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Podružnica Maribor.

V lastni, novozgrajeni palači, Aleksandrova cesta 6, pred frančiškansko cerkvijo.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje! — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tekočem računu.

Pooblaščen prodajalec srečk drž. razr. loterije.

P. n.

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem predal svojemu večletnemu poslovdju, gospodu

Josipu Čebokli-ju

parno pekarno na Glavnem trgu št. 9 v Mariboru.

Zahvaljujoč se za zaupanje, ki sem ga užival ves čas svojega obratovanja, priporočam cenjenim odjemalcem isto svojega naslednika.

Z odličnim spoštovanjem

Strausgitl.

P. n.

Slavnemu občinstvu si usojam uljudno naznanjati, da sem prevzel od gospoda Strausgitla

parno pekarno

na Glavnem trgu št. 9 v Mariboru.

Ker sem zgoraj omenjeno pekarno že več let vodil kot poslovdja ter vsestransko užival zaupanje cenjenega občinstva, se tudi nadalje kar najtopleje priporočam cenjenim meščanom in okoličanom za obilen obisk.

Moje dolgoletno strokovno znanje je najboljšo poročstvo za točno in solidno postrežbo.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Čebokli.

Somišljeniki. širite naše liste!